

BALKAN

10. novembar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

UTICANJE NA SVEDOKE JE NEZAKONITO

Ove nedelje, Beća Bećaj, optužen za uticanje na potencijalne svedoke u predmetu *Tužilac protiv Fatmira Limaja, Haradina Bale i Isaka Musliua*, prebačen je u pritvor MKSJ-a. Početak ovog veoma važnog suđenja bivšim pripadnicima Oslobođilačke vojske Kosova (OVK), zakazan je za ponedjeljak, 15. novembar 2004.

U svakom krivičnom postupku, bez obzira na to da li se on vodi pred domaćim ili međunarodnim sudom, svedočenje svedoka je od velikog značaja. To još više važi za suđenja za ratne zločine jer se ona velikim delom oslanjaju na svedočenja onih koji su lično proživeli užase rata.

Međutim, na suđenjima za ratne zločine, kao i u predmetima u vezi sa organizovanim kriminalom, mogu se javiti mnogi bezbedonosni problemi i svedoci se mogu naći pod pretnjom. Iz tog razloga, MKSJ, kao i domaći sudovi na teritoriji bivše Jugoslavije, raspolažu zakonskim merama za zaštitu svedoka.

U pravnom sistemu MKSJ-a, jedna od takvih mera je i pravilo 77 Pravilnika o postupku i dokazima. U tom se pravilu kaže: "Međunarodni sud može proglasiti krivim za nepoštivanje suda one koji svesno i hotimično ometaju njegovo sprovođenje pravde, uključujući svaku osobu koja (...) preti, zastrašuje, na bilo koji način nanese štetu svedoku ili mu ponudi mito, ili na drugi način utiče na svedoka koji svedoči ili je je svedočio ili će svedočiti u postupku pred većem, ili na potencijalnog svedoka (...)". U vršenju ovog aspekta svoje nadležnosti, Međunarodni sud je podigao optužnicu protiv Beće Bećaja, u kojoj se tvrdi da je Bećaj, pojedinačno i u saradnji s drugima, poticao, pokušao da počini, počinio ili na druge načine pomagao i podržavao nepoštovanje Međunarodnog suda.

U optužnici se navodi da je od sredine februara 2003. pa sve do sredine oktobra 2004, Beća Bećaj svesno i hotimično ometao sprovođenje pravde time što je svedocima ili potencijalnim svedocima u predmetu *Tužilac protiv Fatmira Limaja, Haradina Bale i Isaka Muslia* pretio, zastrašivao ih, nudio im mito ili na drugi način na njih uticao. U optužnici se dalje konkretno navodi da je Bećaj kontaktirao s dve osobe – Redžom Redžajem i Rizom Redžajem. U optužnici se navodi da je Bećaj, tvrdeći da govori u ime Fatmira Limaja i Isaka Muslia, uputio svedoke da povuku izjave koje su dali tužiocima MKSJ-a u vezi sa optuženim.

Fatmir Limaj, Haradin Bala, i Isak Musliu optuženi su za zarobljavanje, mučenje i ubijanje srpskih i albanskih civila sa Kosova. U optužnici se navodi da su snage OVK pod komandom Limaja zarobile najmanje trideset pet srpskih i albanskih civila sa Kosova i prisilno ih odvele u logor Lapušnik u opštini Glogovac. U optužnici se navodi i da su u tom logoru snage OVK pod komandom Limaja, uključujući i Balu i Musliua, držale

srpske i albanske civile u brutalnim i nehumanim uslovima, bez adekvatne hrane i medicinske pomoći. U optužnici se još kaže da su mučili, prebijali i ubili jedan broj tih zarobljenika. Dalje se navodi da su tri pomenuta pripadnika OVK u više navrata ispitivala albanske civile u vezi sa navodnom „saradnjom” sa Srbima. U optužnici se navodi da se dokazi o “saradnji” zasnivaju na kontaktima sa srpskim civilima koji nisu vojne prirode. Sva trojica su optuženi za neposredno učešće u tim zločinima. Kao bivši zapovednik u OVK, Limaj je takođe optužen na osnovu komandne odgovornosti, to jest, zato što nije sprečio ove zločine i kaznio počinioce. (Videti kolumnu od 28. januara 2004.)

Uticanje na svedoke ili potencijalne svedoke smatra se krivičnim delom u svim sudskim praksama. Međutim, uticanje na svedoke ratnih zločina, koji su često pod traumom svojih iskustava, naročito je teško. Ti svedoci su hrabri pojedinci koji su odlučili da svedoče pred sudom i na taj način izvrše važnu obavezu kojom doprinose interesima pravde, čak i ako to za njih može značiti ponovno proživljavanje užasnih trenutaka iz njihove prošlosti. Prema njima se mora odnositi s poštovanjem, i nikako se ne sme dozvoliti da ih dalje ponižavaju i zastrašuju rođaci i prijatelji onih koje oni smatraju odgovornim za bol koji im je nanet.

Ukoliko Međunarodni sud proglasi Beću Bećaja krivim, on se suočava sa mogućom novčanom kaznom u iznosu do 100.000 evra ili zatvorskom kaznom do sedam godina, ili sa obe.

Outreach Programme

outreach@icty.org